BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-13

Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

1. Rekommandation

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed ifølge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8 samarbejdet

2. Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

De nordiska ländernas gemensamma intressen och geografiska närhet gör det naturligt att samarbeta i en anda av solidaritet också inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Som en naturlig följd av detta och med inspiration från den s.k. Stoltenberg-rapporten, som presenterades våren 2009, har idén om en nordisk solidaritetsförklaring så småningom vuxit fram och konkretiserats. Vid sitt möte i Helsingfors den 5 april antog de nordiska utrikesministrarna sålunda följande nordiska solidaritetsförklaring:

"*The Nordic declaration on solidarity*

The Ministers emphasized a strong community of values between Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden. Efforts to promote democracy, international law including human rights, gender equality and sustainable development are integral parts of the foreign policy of the Nordic countries. On the basis of common interest and geographical proximity it is natural for the Nordic countries to cooperate in meeting the challenges in the area of foreign and security policy in a spirit of solidarity. In this context Ministers discussed potential risks inter alia natural and man-made disasters, cyber and terrorist attacks. Should a Nordic country be affected, the others will, upon request from that country, assist with relevant means. The intensified Nordic cooperation will be undertaken fully in line with each country's security and defense policy and complement existing European and Euro-Atlantic cooperation. The Ministers pointed out that the Nordic declaration on solidarity will be followed up through practi-

cal measures, such as cooperation in the field of cyber security, as a first step."

Denna solidaritetsförklaring bekräftar den politiska solidaritet och samhörighet som råder i Norden. Den utgår ifrån ett brett säkerhetsbegrepp. Solidaritetsförklaringen utgör ett förstärkande komplement till de enskilda nordiska ländernas EU- och Nato-samarbete och en bas för vidareutvecklandet av det nordiska samarbetet när det gäller samhällssäkerhet i bred mening. Solidaritetsförklaringen kommer att följas upp med praktiska åtgärder såsom exempelvis samarbete inom digital säkerhet som ett första steg.

De nordiska utrikesministrarna anmodade på sitt möte i Reykjavik den 3 november 2010 kollegorna i Nordiska ministerrådet att bilda ett nordiskt informationsdelningsnätverk för att öka skyddet mot cyberangrepp. Bakgrunden är att det saknas förutsättningar för tillräckligt effektivt samarbete mellan de nordiska CERT -aktörerna (*Computer Emergency Rediness Team*). Det är brist på ett säkert kommunikationsnätverk och viktig information delas inte tillräckligt snabbt eller i tillräcklig omfattning.

Utrikesministrarnas anmodan blev behandlad av den Nordiska Samarbetskommittén (NSK) på mötet i St. Petersburg den 16. -18. Februari 2011. Här beslutade NSK at nedsätta en ad hoc arbetsgrupp för IT-säkerhet under Nordiska Ministerrådet. Arbetsgruppens uppgifter är att fastställa de tekniska och säkerhetsmässiga kraven samt belysa ekonomiska behov och förutsättningar för ett sådant kommunikationsnät. Vidare skall arbetsgruppen uppställa en tidplan för upprättandet av detta kommunikationsnätverk. Efter att arbetsgruppen har framlagt sin rapport och inför nästa utrikesministermöte kommer de nordiska länderna att arbeta med sikte på att lägga fram konkreta förslag till hur ett nätverk mot digitala angrepp kan utvecklas vidare.

I förstärkandet av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet utgör också ambassaderna ett viktigt område inom vilket det sker ett målmedvetet utvecklande av det nordiska samarbetet. Här utgör den rapport som utrikestjänsternas administrativa chefer i november 2010 utarbetade till utrikesministrarna en grund för utvecklandet av samarbetet de närmaste åren (mer om detta område i de nordiska regeringarnas svar på NRs Rek. 6/2009/presidiet angående Nordiskt ambassadsamarbete).

De nordiska länderna är överens om att arbeta aktivt för att utvidga och fördjupa det nordiska samarbetet inom samhällsskydd och beredskap. Den s.k. Hagadeklarationen, som antogs av de nordiska försvarsministrarna i april 2009, innehåller riktlinjer för en utveckling av det existerande samarbetet och beredskapen inom bl.a. räddningstjänst, kriskommunikation, anlitande av frivilliga, forskning och utveckling samt beredskap inför olika slags hot. Samarbetet ska stärka förmågan att förebygga och hantera olyckor och katastrofer i Norden. Perspektivet täcker samverkan och stöd till varandra nationellt, i närområdet och i internationella insatser.

Med det existerande Nordred -samarbetet som grund sker utvecklingen av det nordiska räddningstjänstsamarbetet utifrån Hagadeklarationen i dag bl a inom ramen för EU-projektet *Cross-border*, vars syfte är att utvidga och fördjupa det gränsöverskridande samarbetet mellan de nordiska länderna inom området samhällsskydd och beredskap. Också de nordiska ländernas rättsliga myndigheter är genom det s.k. Nordrätt-samarbetet involverade i utvecklandet av det nordiska räddningstjänstsamarbetet.

Både Nordredsamarbetet och Hagasamarbetet bedrivs, utvecklas och följs upp av de ansvariga ministrarna direkt.

Den första Nordiska kursen i samhällsskydd och beredskap för höga chefer genomfördes i Sverige 4 – 8 april 2011. Denna kurs var den första i sitt

slag och avsikten är att dessa kurser i fortsättningen skall vara regelbundet återkommande.

När det gäller den civila säkerheten i de arktiska områdena har de nordiska länderna inom Arktiska rådets regi arbetat för förstärkandet av havssäkerheten genom framförhandlandet av ett avtal om sjöräddning i de arktiska områdena. Avsikten är att detta avtal (*Search and Rescue Agreement*, SAR)–undertecknas vid Arktiska rådets utrikesministermöte i Nuuk i Maj 2011.

Thorvald Stoltenberg har i sin rapport som bekant föreslagit att man utvecklar ett nordiskt havsövervakningssystem med två pelare, en för Östersjön och en för de nordliga Atlanthavet. I utvecklandet av sjöövervakningen och sjösäkerheten i Östersjöområdet utgör SUCBAS (*Sea Surveillance Co-operation Baltic Sea*) ett centralt samarbetsprojekt. Det är viktigt att alla Östersjöns kuststater är involverade i detta arbete. I SUCBAS deltar alla Östersjöstater med undantag av Ryssland. En tät nordisk koordination är av central betydelse också i detta sammanhang. När det gäller utvecklandet av sjöövervakningen och sjösäkerheten på de nordliga havsområdena utgör det norska *Barents Watch* det centrala projektet.

3. Udvalgets betænkning

Nordisk Råd noterer med tilfredshed, at de nordiske udenrigsministre i Helsingfors 5. april 2011 blev enige om en nordisk solidaritetserklæring. Det var en central anbefaling i Thorvald Stoltenbergs rapport, som mange var skeptiske overfor ville blive opfyldt. Det er sket, og i det hele taget har denne rapport løftet temaet "nordisk samarbejde om samfundssikkerhed" højt op på den politiske dagsorden. Henrik Dam Kristensen (S), Nordisk Råds præsident, bød solidaritetserklæringen varmt velkommen:

"For kun få år siden var det tabu at tale om udenrigs- og sikkerhedspolitik i nordisk sammenhæng. Nu har vi fundet ud af, at det er til gavn for os alle med et forstærket samarbejde på dette område. Det næste logiske skridt ville være, hvis samarbejdet blev mere formaliseret og indgik under Nordisk Ministerråds ansvar. De nordiske lande har langt større vægt end størrelsen tilsiger. En bedre koordinering omkring internationale spørgsmål vil sikre os en langt større gennemslagskraft."

Nordisk Råd anerkender også en række af de konkrete tiltag, der her er fremhævet. Således var det et vigtigt skridt fremad, da Arktisk Råds udenrigsministermøde i Nuuk i maj 2011 blev enige om aftalen *"Search and Rescue Agreement, SAR"*.

De tragiske begivenheder 22. juli 2011 i Oslo med bombeangreb på regeringskvarteret og massedrab på unge socialdemokrater på Utøya viser imidlertid, at der eksisterer trusler mod samfundets sikkerhed, som de færreste tidligere var opmærksomme på. Temaet vil præge Nordisk Råds session med topmøde med statsministrene om "De åbne nordiske samfund". Der er tydeligvis behov for et forstærket nordisk samarbejde om samfundssikkerhed, så derfor opretholder Nordisk Råd rekommandationen.

Nordiska rådet

Rek. *13/2010/presidiet
D 2011

Tidigare nummer:
A 1503/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 10-00192-13

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

att Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *13/2010/presidiet til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Oslo, den 21. september 2011

Álfheiður Ingadóttir (VG)
Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Sinuhe Wallinheimo (saml)
Åsa Torstensson (C)